

**GRADSKI PROGRAM ZA MLADE GRADA
KARLOVCA
OD 2015. DO 2018. GODINE**

Sumarno evaluacijsko izvješće

Grad Karlovac

Prosinac 2018.

Nakladnik: Savjet mladih Grada Karlovca

Za nakladnika: Stella Žaja

Urednik: Pero Desović

Autor tekstova: Pero Desović

Karlovac, 2018.

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Metodologija evaluacije	2
3. Analiza provedbe zadataka i mjera	4
4. Sumarni rezultati evaluacije	8
4.1. Obrazovanje i informiranje mladih.....	8
4.2. Aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost.....	13
4.3. Zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje.....	17
4.4. Socijalna politika i zdravlje mladih.....	22
4.5. Kultura mladih, slobodno vrijeme i sport	27
5. Zaključak	32

1. Uvod

Gradski program za mlade je drugi takav dokument Grada Karlovca usmjeren prema mladima koji se provodi od 2015. do 2018. godine. U ovom se dokumentu nalazi evaluacija dosadašnjih aktivnosti prema mladima koje su proveli svi uključeni akteri te kratka analiza trenutnog stanja.

Evaluacija provedbe Gradskog programa za mlade pokrenuta je na inicijativu Savjeta mladih i Upravnog odjela za društvene djelatnosti te je rezultat zajedničkog napora Grada Karlovca, Savjeta mladih te velikog broja osoba koje rade s mladima, a koje su sudjelovale u dostavljanju podataka, razgovorima, komentarima i samoj provedbi ovog Programa.

2. Metodologija evaluacije

Evaluacija se radila kroz razgovore s akterima, analizu sekundarnih dokumenata (izvještaji projekata, web stranice Grada Karlovca, udruga) te kroz ispunjavanje formulara i upitnika od strane aktera (Grad, udruge te drugi suradnici u provedbi). Evaluacija je provedena na način da su nositelji i suradnici u provedbi dali svoje mišljenje o provođenju pojedinih zadataka i trenutno zatečenom stanju. Također, upisivani su komentari o samoj provedbi koja je uključivala detaljniji uvid u samu aktivnost. Nakon što su prikupljena i evaluirana sva iskustva na osnovu dobivenih informacija je zaključeno je li zadatak uspješno obavljen ili nije.

Evaluacija je provedena u tri dijela: 2015. i prvi dio 2016.; drugi dio 2016. i 2017.; 2018. godina. Kroz sumarno izvješće prikazani su zaključci o provedbi Gradskog programa za mlade temeljeni na rezultatima prethodnih evaluacija.

Gradski program za mlade koncipiran je od nekoliko povezanih razina: zadaci, mjere, ciljevi i poglavlja. Postavljeni zadaci čine mjeru, nekoliko mjera se odnosi na ispunjavanje pojedinog cilja koji pak sačinjavaju jedno tematsko poglavlje.

Zadaci - metodologija

Pojedini zadaci mogu biti evaluirani na tri načina: **nije započela provedba**, **u provedbi** te **provedeno**.

Nije započela provedba označava da u vrijeme evaluacije nije postojalo kontinuirano i sustavno zalaganje od strane Grada Karlovca i drugih sudionika u provedbi za rješavanje zadatka, što ne znači da je u potpunosti izostao njihov angažman. Programi se ili ne provode ili se provode nedovoljno i stihijski, bez uključivanja svih relevantnih aktera ili kontinuirane potpore Grada.

U provedbi označava one zadatke na kojima se dovoljno radi ili postoji dovoljan angažman aktera da ih se ne može karakterizirati kao da ih se ne provodi. Važno je napomenuti da u provedbi nikako ne označava da je aktivnost provedena, već da je započeta ili djelomično provedena.

Provedeno označava da je zadatak proveden u sklopu zadanih okvira te da ga ne treba dalje izvršavati ili će se dalje provoditi ukoliko je kontinuiranog tipa na godišnjoj razini (npr. provesti Natječaj jednom godišnje).

Mjere - metodologija

Mjere mogu biti evaluirane na četiri načina: **nije provedeno, djelomično provedeno, većinom provedeno** te **provedeno**.

Nije provedeno označava da u vrijeme evaluacije nije postojalo kontinuirano i sustavno zalaganje od strane Grada Karlovca i drugih sudionika u provedbi za rješavanje zadatka, što ne znači da je u potpunosti izostao njihov angažman. Programi se ili ne provode ili se provode nedovoljno i stihijski, bez uključivanja svih relevantnih aktera ili kontinuirane potpore Grada.

Djelomično provedeno označava da je manji dio zadataka koji čine mjeru adekvatno proveden, dok ostali nisu provedeni, neredovito su provedeni ili su provedeni u nezadovoljavajućoj mjeri, a smisao mjere je djelomično ispunjen.

Većinom provedeno označava da je većina zadataka provedena na zadovoljavajući način, dok je tek manji broj zadataka neproveden ili nedovoljno kvalitetno proveden, a smisao mjere je većinom ispunjen.

Provedeno označava da su svi ili većina zadataka koji čine mjeru provedeni te je smisao cijele mjere u potpunosti ispunjen.

3. Analiza provedbe zadataka i mjera

U prvom evaluacijskom periodu (2015. – prvi dio 2016.) od 122 zadatka kojima je trebala započeti provedba, 20% zadataka je provedeno, a dodatnih 42% se provodi kontinuirano ili im je započela provedba. Za 38% zadataka možemo zaključiti da nisu započeli sa provedbom.

Tablica 1. Izvršenje zadataka Gradskog programa za mlade I. evaluacijski period

	Nije započela provedba		Provedeno		U provedbi	
	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
1. Obrazovanje i informiranje mladih	6	27%	10	46%	6	27%
2. Aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost	3	14%	12	55%	7	32%
3. Zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje	14	54%	3	11%	9	35%
4. Socijalna politika i zdravlje mladih	12	50%	0	0%	12	50%
5. Kultura mladih, slobodno vrijeme i sport	11	39%	0	0%	17	61%
UKUPNO	46	38%	25	20%	51	42%

U drugom evaluacijskom periodu (dio 2016.-2017.) od ukupno 135 zadatka, 29% zadataka je provedeno, a dodatnih 41% se provodi kontinuirano ili im je započela provedba. Za 30% zadataka možemo zaključiti da nisu započeli s provedbom. U ukupan broj zadataka uvršteni su svi zadaci navedeni u Programu.

Tablica 2. Izvršenje zadataka Gradskog programa za mlade II. evaluacijski period

	Nije započela provedba + Ne provodi se		Provedeno		U provedbi	
1. Obrazovanje i informiranje mladih	5	23%	12	55%	5	23%
2. Aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost	2	9%	16	73%	4	18%
3. Zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje	15 + 2	49%	11	31%	7	20%
4. Socijalna politika i zdravlje mladih	8 + 2	40%	0	0%	15	60%
5. Kultura mladih, slobodno vrijeme i sport	7	23%	0	0%	24	77%
UKUPNO	37 + 4	30%	39	29%	55	41%

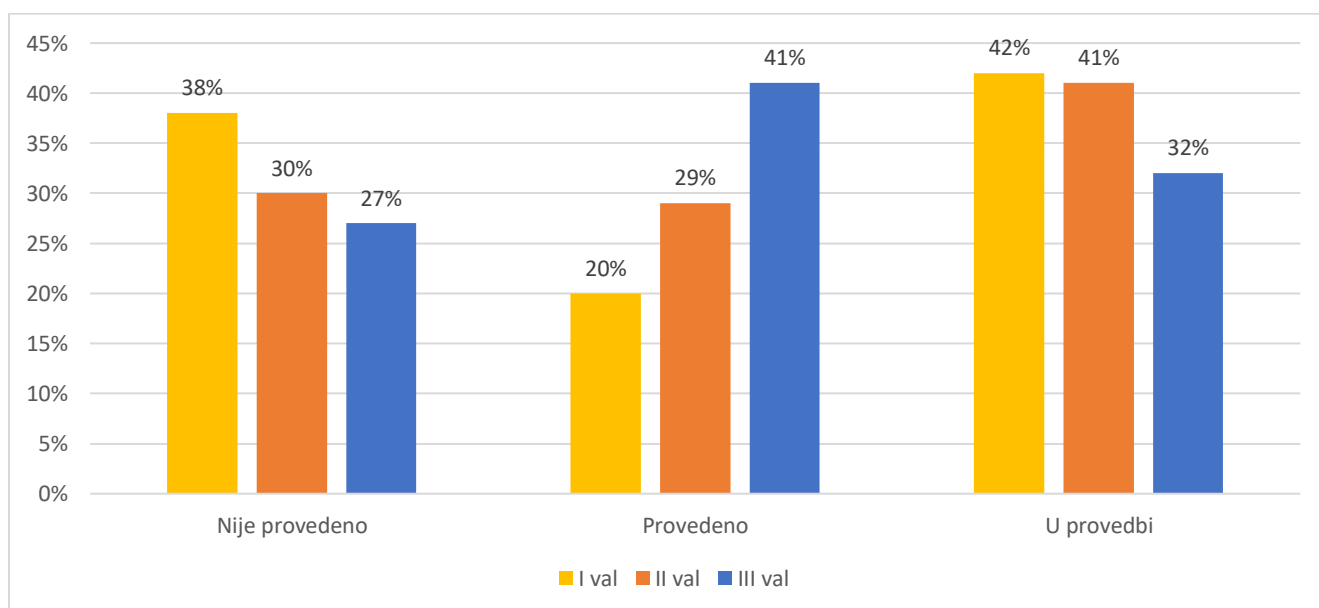
U trećem evaluacijskom periodu (2018.) od ukupno 135 zadataka, 41% zadataka je provedeno, a dodatnih 32% se provodilo kontinuirano ili im je započela provedba. Za 27% zadataka se može zaključiti da nisu započeli s provedbom. U ukupan broj zadataka uvršteni su svi zadaci navedeni u Programu. Iz priloženih je postotaka vidljivo da najbolju provedbu zadataka imaju poglavlja - obrazovanje i informiranje mladih, aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost te kultura mladih i slobodno vrijeme.

Tablica 3. Izvršenje zadataka Gradskog programa za mlade III. evaluacijski period

	Nije započela provedba + Ne provodi se		Provedeno		U provedbi	
1. Obrazovanje i informiranje mladih	6	27%	11	50%	5	23%
2. Aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost	2	9%	16	73%	4	18%
3. Zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje	13 + 2	43%	13	37%	7	20%
4. Socijalna politika i zdravlje mladih	8 + 2	40%	4	16%	11	44%
5. Kultura mladih, slobodno vrijeme i sport	4	13%	11	35%	16	52%
UKUPNO	33 + 4	27%	55	41%	43	32%

Ukoliko se usporede sva tri evaluacijska perioda i izvršenje aktivnosti koje su trebale biti započete u navedenim periodima može se vidjeti porast broja aktivnosti koje su provedene ili im je započela provedba. Ukupno je završetkom programa ostalo 37 zadataka koji nisu izvršeni u odnosu na 55 zadataka koji su provedeni te 43 koji su u kontinuiranoj provedbi.

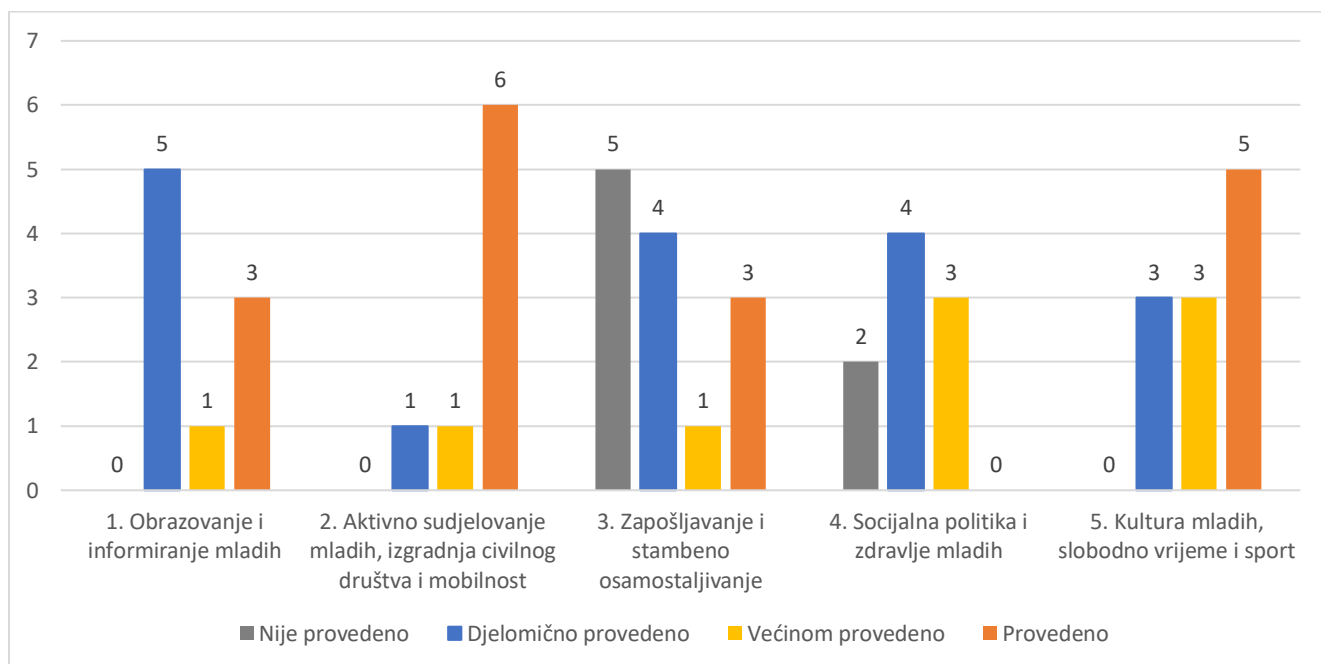
Slika 1. Ukupno izvršenje zadataka Gradskog programa za mlade – usporedno po evaluacijskim periodima

Zaključno, od ukupno 50 mjera u Gradskom programu za mlade njih 7 nije provedeno, 17 ih je djelomično provedeno, 9 ih je većinom provedeno, 17 ih je potpuno provedeno. Sukladno analizi provedbe zadataka vidljivo je da su poglavlja sa najvećom provedbom mjera upravo Aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost, te kultura mladih, slobodno vrijeme i sport. Poglavlja čije mjere nisu provedene su Zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje te socijalna politika i zdravlje mladih. Detaljniji pregled prema poglavljima i obrazloženje stanja provedbe mjera prikazani su u sljedećem poglavlju.

Slika 2. Ukupno izvršenje mjera Gradskog programa za mlade

4. Sumarni rezultati evaluacije

U ovom će poglavlju biti predstavljeni objedinjeni rezultati sva tri evaluacijska ciklusa po poglavljima, ciljevima i mjerama te će se pružiti stručno mišljenje o stanju provedbe mjera: nije provedeno, djelomično provedeno, većinom provedeno i provedeno.

4.1. Obrazovanje i informiranje mladih

1. PODRŽAVATI PROGRAME NEFORMALNOG OBRAZOVANJA U ŠKOLAMA I NA VELEUČILIŠTU

MJERA 1. Jačanje međusektorske suradnje u području neformalnog obrazovanja

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Kroz evaluacijski period došlo je do značajnog jačanja suradnje većeg broja udruga sa svim srednjim školama u Karlovcu te u nešto manjem obimu sa Veleučilištem. Suradnja kroz programe i korištenje prostora ipak nisu na kontinuiranoj i zadovoljavajućoj razini gdje su svi akteri formalnog i neformalnog obrazovanja uključeni, već prvenstveno ovise o pojedinim slučajevima i naporu pojedinaca iz oba sektora.

Međusektorska suradnja u području neformalnog obrazovanja svakako se razvija te je vidljiv pomak u količini projekata i programa neformalnog obrazovanja koji se odvijaju u suradnji udruga i obrazovnih institucija. Početkom 2015. godine udruge su većinom surađivale sa Gimnazijom Karlovac te povremeno sa drugim školama što se proširilo na suradnju s drugim srednjim školama (posebice Tehnička škola i Mješovito-industrijsko obrtnička škola) i s Veleučilištem kroz programe za učenje različitih vještina (rad na računalu, glazbene i likovne radionice, radionice izrade filma, volonterizam, društveno korisno učenje i sl.).

Nije osigurana kontinuirana i cjelovita suradnja između nositelja formalnog i neformalnog obrazovanja putem međusobnog i kontinuiranog informiranja o programima neformalnog obrazovanja već se bazira na projektnim aktivnostima udruga. To rezultira djelomičnom suradnjom između aktera koja je ovisna o kapacitetima i trudu nositelja neformalnog obrazovanja, suradnji i interesu pojedinih škola te njihovih djelatnika. U školama ne postoji centralno mjesto informiranja o trenutačno dostupnim programima neformalnog obrazovanja.

Savjet mladih grada Karlovca preuzeo je organizaciju Info dana o programima neformalnog obrazovanja koji se odvijaju jednom godišnje u Centru za mlade Grabrik, a održani su 2015., 2016. i 2017. godine, dok je program planiran za 2018. godinu, održan početkom 2019. godine. Kroz više radionica učenicima je prezentirano neformalno obrazovanje kroz praktične primjere i prezentirani su projekti u kojima je moguće sudjelovati.

Školski su prostori selektivno otvoreni neformalnim obrazovnim sadržajima i tvore se na ad-hoc projektima i programima pojedinih udruga. Udruge kao što su Carpe Diem, KA-MATRIX, Kinoklub Karlovac, Turbina promjena provode dio svojih aktivnosti u suradnji sa osnovnim i srednjim školama te ne nailaze na probleme kod realizacije. Prisutan je dojam da se škole nedovoljno uključuju u projekte koliko bi željele. Dodatan faktor za realizaciju neformalnih aktivnosti u školama, izvannastavnih aktivnosti i korištenje školskih prostora od strane udruga jest dobivanje suglasnosti za korištenje prostora škole od strane Agencije za odgoj i obrazovanje.

MJERA 2. Podržavanje udruga, pojedinaca i institucija koje provode programe neformalnog obrazovanja

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Programi neformalnog obrazovanja većinom su poduprijeti od strane nacionalnih ili europskih donatora zbog same kompleksnosti projekata. Projekti neformalnog obrazovanja koje (su)financira Grad Karlovac baziraju se na neposrednoj razmjeni vještina, projekte mobilnosti ili učenje vještina potrebnih za razvoj volonterstva civilnog društva, razvoj poslovnih vještina, razvijanje umjetničkih vještina i sl.

Gradski natječaji programe neformalnog obrazovanja objedinjuju u natječaj za mlade gdje su programi neformalnog obrazovanja navedeni kao jedan od kriterija/prioriteta. S obzirom na trenutna ograničena sredstva natječaja kroz koji Grad Karlovac sufinancira mlade, ne postoji mogućnost posebnog natječaja već je planirani natječaj ukomponiran kao prioritet unutar samog natječaja za mlade. Na godišnjoj razini raspisan je natječaj za projekte udruga mladih i za mlade gdje je jedan od prioriteta provođenje programa neformalnog obrazovanja.

Promoviranje cjeloživotnog učenja ne bazira se na kontinuiranom i sveobuhvatnom djelovanju već na radu pružatelja formalnog i neformalnog obrazovanja i njihovih projekata koji su često vezani za projektni ciklus i ugovorna tijela, što dovodi do fluktuacije količine informativnih i obrazovnih aktivnosti (npr. Klubovi mladih, ESF projekti, Erasmus+ projekti mobilnosti, klub mladih nezaposlenih, projekti društveno korisnog učenja i sl.).

PREPORUKE:

- Organizirati inicijalni sastanak predstavnika srednjih škola, provoditelja neformalnog obrazovanja i Veleučilišta u svrhu razrade ponude i interesa za neformalno obrazovanje u 2019. godini
- Podržavanje i poticanje udruga, pojedinaca i institucija koje provode programe neformalnog obrazovanja i izrada kataloga projekata i dostupnih aktivnosti
- Povezati se sa studentima Veleučilišta u osmišljavanju programa neformalnog obrazovanja

2. OSIGURAVATI I PROMOVIRATI MOGUĆNOSTI STIPENDIRANJA UČENIKA I STUDENATA

MJERA 1. Povećavanje broja stipendija za deficitarna zanimanja za učenike i studente i uvođenje stipendije za povratak u sustav formalnog obrazovanja te afirmiranje statusa umjetnika kod bodovanja

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Svake su godine osigurana sredstva u proračunu za stipendiranje učenika i studenata za deficitarna zanimanja i učenika i studenata. Dodatno je usklađen pravilnik o stipendiranju gdje su izmijenjene tehničke pojedinosti vezane za materijalni status i prikupljanje informacija od stipendista. Na godišnjoj se razini usklađuju kvote za deficitarna zanimanja u skladu sa trenutnim potrebama tržišta rada. Također, osnovana je Zaklada Nikola Tesla u svrhu poticanja izvrsnosti u obrazovanju, poticanja stvaralačkog i inovativnog znanstveno-istraživačkog rada.

Ustanovljeno je da postoji značajan interes za deficitarna zanimanja kod studenata čiji interes značajno premašuje broj dodijeljenih stipendija, dok je interes za stipendije za deficitarna zanimanja kod učenika

srednjih škola slabiji te broj prijavljenih često ne dostiže broj stipendija koje su namijenjene za dodjelu. Nije ustanovljena potreba za uvođenje stipendije za povratak u sustav formalnog obrazovanja te afirmiranje statusa umjetnika.

MJERA 2. Prezentiranje mogućnosti stipendiranja u obrazovnim institucijama

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Škole su uključene u informiranje o stipendijama putem obavijesti o natječaju koja se šalje školama i diseminira po razrednim odjelima, ali se ne održava predstavljanje stipendija, predstavljanje natječaja i slične aktivnosti koje bi pobliže pojasnile mogućnosti stipendiranja, pogotovo deficitarnih zanimanja kod učenika.

PREPORUKE:

- Prezentirati u školama Gradske stipendije (posebice za deficitarna zanimanja), ali i druge stipendije (npr. portal stipendije.info) barem jednom godišnje
- U promociju uključiti Savjet mladih Grada Karlovca i Vijeće učenika i maturanata, bivše stipendiste
- Istražiti razlog manjeg interesa za deficitarna zanimanja kod učenika

3. POTICATI IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI U SREDNJIM ŠKOLAMA

MJERA 1. Podržavanje izvannastavnih aktivnosti u srednjim školama koje su od interesa za lokalnu zajednicu

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Zbog potrebe za komunikacijom s Agencijom za obrazovanje i odobravanja od samih srednjih škola za svaku aktivnost - ova se mjera doima teško provedivom. Alternative za korištenje prostora za provođenje izvannastavnih aktivnosti udruga su prostori za mlade: Centar za mlade, MUZA (Infoshop i ostali prostori), Mala scena Hrvatskog doma, Knjižnica za mlade, budući prostor Info centra za mlade te ostali prostori udruga. Primjeri kontinuirane suradnje udruga i srednjih škola su Kinoklub Karlovac i Studio 8 u suradnji sa Gimnazijom Karlovac. Također, kroz projekte udruga odvija se suradnja kroz sudjelovanje na satu razrednika, suradnju na projektima (npr. volonterski klubovi), ali ta se suradnja ne odvija na kontinuiranoj i strukturiranoj razini.

PREPORUKE:

- Inicirati suradnju srednjih škola i organizatora neformalnog obrazovanja te potencijalno razraditi programe neformalnog obrazovanja u obliku izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti koje se nude svim zainteresiranim srednjim školama (primjerice prezentacija projekata svih udruga na početku školske godine, moguće povezati sa Sajmom udruga i sl.).
- Procijeniti potrebe srednjoškolaca i studenata za neformalnim obrazovanjem te nuditi sadržaje u skladu s tim potrebama; utjecati na kreiranje i poticanje projekata koji su označeni kao važni od strane korisnika, alternativno, ocijenjeni kao važni od strane struke.

4. POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU INFORMIRANJA MLADIH

MJERA 1. Osiguranje korištenja gradskih prostora i potpore Info centru za mlade

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Izdvojeni prostor za djelovanje Info centra za mlade dodijeljen je na korištenje voditelju Info centra za mlade te je kroz 2017. i 2018. godinu u fazi izrade dokumentacije i uređivanja prostora. Trenutno Info centar djeluje u prostoru Centra za mlade Grabrik.

Kroz evaluacijski period svake su godine osigurana sredstva za aktivnosti Info centra za mlade u Gradskom proračunu.

MJERA 2. Poboljšanje vidljivosti Info centra za mlade i Info vodiča za mlade

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Vidljivost info centra za mlade i popratne aktivnosti poboljšani su pokretanjem web stranice Info portala za mlade u Karlovačkoj županiji (portalzamlade.info) pokrenutog 7. listopada 2015. godine. Ukupno je objavljeno 931 objava (članak, vijest i blog) i 3021 događaj u kalendaru za praćenje događanja sa ukupno 163.335 pregleda. Objave Info portala za mlade promoviraju se putem Facebook i Google oglasa na internetu.

Osim zaposlenika Info centra koji je sufinanciran sredstvima iz proračuna Grada Karlovca od 1.1.2018. zaposlena je 1 osoba na mjestu urednika portala portalzamlade.info što je financirano kroz institucionalnu podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Kretanje volontera koji surađuju na kreiranju sadržaja na Info portalu postepeno se smanjuje (2015. i 2016. 21 volonter, 2017. 13 volontera, 2018. 7 volontera), što je u skladu sa profesionalizacijom kadra koji kreira sadržaj.

Radio emisija Mladi u centru - u suradnji s Trend radijem pokrenuta je u 10. mjesecu 2014. godine, a od 2018. godine emisija ide cijelu godinu, jednom tjedno. Emisija je volonterski program Info centra za mlade, a bavi se pitanjima od interesa za mlade kroz razgovore s gostima.

Vidljivost Info centra za mlade dodatno se povećava kroz mobilne info točke, info pult i javno praćenje događanja za mlade.

MJERA 3. Razvijanje međusektorske suradnje u području informiranja mladih

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Gradske institucije redovito dostavljaju podatke Info centru za mlade u svrhu prikupljanja podataka o događanjima od interesa za mlade, što se poglavito odnosi na kulturne institucije. Potrebno je primijetiti da je informiranje na području manifestacija i kulturnih aktivnosti na izrazito visokom nivou zbog razvijenosti institucionalne i nezavisne kulture dok je praćenje i informiranje o drugim aktivnostima čiji su organizatori ustanove, institucije ili udruge dosta slabiji – što je vidljivo i uvidom u strukturu objava na portalzamlade.info gdje većina objava u kalendaru spada pod kulturu, aktivizam, volontiranje ili obrazovanje. Ostala područja poput sporta, zdravlja, socijalnog uključivanja podzastupljena su u pokrivenosti jer nisu ostvareni kontinuirana suradnja i dugoročni kontakti sa svim akterima u tim područjima.

MJERA 4. Uspostavljanje info točaka Info centra za mlade

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Mobilne info točke realizirane su putem električnog bicikla sa pano-prikolicom koji služi kao mobilna info točka i često se koristi kao sredstvo informiranja u mjesecima u kojima vremenske prilike to dopuštaju. Oglasne ploče na mjestima od interesa mladim osobama nisu realizirane već postoje oglasne ploče pojedinih prostora ili institucija putem kojih se informira o događajima tih institucija, sveobuhvatno mjesto informiranja za mlade u vanjskim i unutarnjim prostorima ne postoji. Kroz projekt KAkvalt realizirana je jedna informativna točka na Šetalištu dr. Franje Tuđmana koji mogu koristiti i organizatori događanja za mlade.

Broj volontera koji su zaduženi za info točke za mlade i za rad na info portalu fluktuiraju kroz godine i ovisi o interesima samih volontera. Volonteri se većinom interesiraju za kulturne i volonterske aktivnosti pa samim time njih i najviše pokrivaju. EVS volonteri često informiraju mlade o mogućnostima koje se pružaju kroz Erasmus+ program te na taj način promoviraju rad Info centra za mlade.

PREPORUKE:

- Realizirati i otvoriti prostor Info centra za mlade u 2019. i početi s radom u drugom kvartalu.
- Započeti realizaciju oglasnih prostora za mlade na nekoliko lokacija u gradu – prostor za plakatanje ili digitalni ekrani koji prikazuju kalendar događanja (slično kao kroz projekt KAkvalt)
- Povećati zastupljenost drugih sadržaja za mlade na Info portalu (zdravlje, poduzetništvo, stanovanje, socijalna politika) koji se promoviraju kroz Info centar za mlade. Zastupljenost kulturnih i aktivističkih sadržaja je vrlo visoka.
- Proširenje rada portala na Karlovačku županiju

4.2. Aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost

1. POTICATI I UKLJUČITI MLADE U VOLONTERSKE AKTIVNOSTI I AKTIVNO SUDJELOVANJE U ZAJEDNICI

MJERA 1. Promicanje vrijednosti volontiranja kod mladih

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Kontinuirano se provode edukacije o volonterstvu u prostorima Centra za mlade Grabrik, MUZA i Mala scena Hrvatskog doma, kao i ostalim prostorima. Udruge kroz svoje projekte često surađuju sa srednjim školama te uključuju učenike u svoje programe kroz predavanja o volonterizmu, ali i sudjelovanjem u njihovima projektnim aktivnostima. Projekti Volonterska školica, Zavrti promjenu, Znanjem do zvijezde primjer su uključivanja učenika i studenata kroz aktivnosti u njihovim obrazovnim institucijama, promicanje vrijednosti volontiranja i učenja o pravima i obvezama volontera.

Unutar Natječaja za udruge svake godine osigurana su sredstva za provođenje Festivala volonterstva gdje se nagrađuju naj volonteri grada Karlovca.

MJERA 2. Poticanje inicijativa mladih koje u svoj rad uključuju mlade putem volonterskih aktivnosti

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Od 2016. godine na prijedlog Savjeta mladih osigurana su sredstva u proračunu za kontinuirano financiranje inicijativa mladih i mobilnosti mladih u godišnjem iznosu od 20.000 kn. Ad hoc inicijative su jednokratne podrške u cilju reagiranja na trenutne potrebe u gradu Karlovcu čiji su nositelji mladi volonteri u dobi od 15 do 30 godina starosti, tj. neformalno udruživanje mladih koji žele javno djelovati radi rješavanja nekog konkretnog problema (pitanja) u lokalnoj zajednici. Inicijative mladih sufinanciraju se iznosom do maksimalno 3000,00 kn. Prostori za rad inicijativa mladih mogući su u prostoru Centra za mlade, Info shopu u MUZA te na Maloj sceni Hrvatskog doma – u dogovoru s udrugama koje vode te prostore.

MJERA 3. Poticanje mladih na aktivno uključivanje u rad udruga civilnog društva

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Mladi se potiču na aktivno uključivanje u rad udruga civilnog društva putem edukacija, predavanja te kroz javne pozive na uključivanje u projekte i programe. Edukacije se vrše u prostorima za mlade te u obrazovnim ustanovama kroz regionalne programe razvoja civilnog društva, rad Centra za mlade Grabrik i drugih prostora za mlade, Volonterski centar, volonterske klubove u školama te projekte udruga kojima je cilj promicanje aktivizma mladih, volonterizma i osnaživanje kapaciteta udruga mladih i za mlade.

Projekti kao što su Mladi u javnim prostorima, Volonterska školica, Grad na drugi pogled, inicijative mladih poput F12 ili Defibrilacije, ali i kontinuirani kulturni programi kao što su Riječno kino, cjelokupni

program Dana Grada Karlovca te novopokrenuti Advent primjer su inkluzije većeg broja volontera i kvalitetnog uključivanja u rad u zajednici.

Sustav mentorstva za nove inicijative i organizacije mladih ne postoji na formalnoj razini, ali je razvijen na neformalnoj razini te se u Centru za mlade Grabrik, MUZA ili Maloj sceni Hrvatskog doma mladi često javljaju sa svojim idejama i inicijativama, prijedlozima za projekte i suradnje te se ideje mladih realiziraju uz mentorsku podršku iskusnijih organizacija.

MJERA 4. Poticanje rada Savjeta mladih

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

U periodu 2015.-2018. godine raspisana su dva natječaja za novi saziv Savjeta mladih, čiji su predsjednici: Filip Trezner, predsjednik prijašnjeg saziva i Stella Žaja, predsjednica trenutnog saziva. Oba saziva vrlo su aktivna u promoviranju uloge Savjeta mladih u lokalnoj zajednici, kontinuirano sudjeluju na sjednicama Gradskog vijeća te sudjeluju u praćenju i provedbi Gradskog programa za mlade. Također surađuju sa Savjetom mladih Karlovačke županije i drugim savjetima na nacionalnoj razini. Savjet mladih grada Karlovca (u posljednja dva mandata) često se spominje kao primjer dobre prakse vlastitog djelovanja kao i suradnje s lokalnom samoupravom, a organizirali su i prvu Nacionalnu konferenciju Savjeta mladih koja je održana u Karlovcu.

Kod dolaska novog saziva Savjeta mladih članovi su educirani o radu Gradskog vijeća, gradske uprave i mogućnostima uključivanja u proces donošenja odluka važnih za život i rad mladih ljudi. Osim edukacija kontinuirano sudjeluju i na sjednicama Gradskog vijeća.

Ispitane su potrebe i mogućnost organiziranja savjetodavnih odbora mladih pri gradskim četvrtima i mjesnim odborima, ali je odlučeno da nije potrebno njihovo organiziranje.

PREPORUKE:

- Nastaviti projekte koji omogućuju osnivanje volonterskih grupa, inicijativa i sekcija u svim srednjim školama
- Natječaj za financiranje projekata volonterskih klubova u osnovnim i srednjim školama
- Dodatno promoviranje važnosti inicijativa mladih i razvijanje sustava mentorstva
- Razvijanje volonterskih inicijativa za marginalizirane grupe mladih

2. RAZVITI SUSTAV POTPORE ODRŽIVOSTI VOLONTERSKOG CENTRA

MJERA 1. Osiguravanje primjerenog prostora za djelovanje Volonterskog centra

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Prostor Volonterskog centra planiran je u sklopu prostora koji je dodijeljen udruzi Carpe Diem za smještanje Info centra za mlade i Volonterskog centra. Prostor je trenutno u fazi uređenja i planirano je pokretanje u 2019. godini.

Trenutno nije osigurano sufinanciranje Volonterskog centra u iznosu od 20% sukladno Odluci Ministarstva socijalne politike i mladih.

PREPORUKE:

- Realizirati i otvoriti prostor Volonterskog centra u 2019. i početi s radom u drugom kvartalu
- Promovirati i povećati vidljivost Volonterskog centra u zajednici
- Uključivanje većeg broja udruga u Festival volonterizma

3. POTICATI I RAZVIJATI SUSTAV POTPORE UDRUGAMA MLADIH I ZA MLADE

MJERA 1. Podržavanje sufinanciranja projekata/programa udruga mladih i za mlade

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Sredstva za sufinanciranje projekata/programa udruga mladih i za mlade u 2015. godini iznosila su 40.000 kuna, dok su u periodu 2016.-2017. iznosila 60.000 kn, a u 2018. 50.000 kn. Natječaj se godišnje raspisuje jednom te se sredstva dodjeljuju predloženim projektima. U 2016. godini prvi put su izrađena prioritetna područja unutar natječaja za mlade kojima su definirana područja koja se smatraju primarnima za sufinanciranje; prioriteti se mijenjaju i nadopunjuju na godišnjoj razini.

MJERA 2. Osiguranje sredstava za sufinanciranje Centra za mlade

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Sredstva za sufinanciranje Centra za mlade osigurana su u svakoj godini: 2015. u iznosu od 139.962,66 kuna, u 2016. u iznosu od 155.000,00 kuna, u 2017. u iznosu od 155.000,00 kuna te u 2018. u iznosu od 155.000,00 kuna. Isplate se vrše na mjesečnoj razini za rad voditelja, materijalne troškove i opremu.

Centar za mlade u Grabriku u 2015. godini vode udruge Carpe Diem i Poluga, a od 2016. godine temeljem Javnog natječaja za odabir voditelja Centra za mlade vode u partnerstvu udruge Carpe Diem i Izvan fokusa.

PREPORUKE:

- Nakon provedene evaluacije natječaja udruga mladih i za mlade detektirati kapacitete udruga mladih i za mlade i njihovih potreba, razmotriti povećanje sredstava
- Napraviti katalog projekata udruga mladih i za mlade prema područjima provedbe
- Evaluirati dosadašnji rad i utjecaj Centra za mlade Grabrik, razmotriti prioritetna područja i teme za sljedeći provedbeni period

4. POTICATI I RAZVITI SUSTAV POTPORE MOBILNOSTI MLADIH

MJERA 1. Uspostavljanje sustava potpore mobilnosti mladih

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Grad Karlovac je osigurao sredstva u proračunu za financiranje inicijativa mladih i za sufinanciranje mobilnosti (putni troškovi) mladih kroz program Erasmus + (Mobilnost mladih i osoba koje rade s mladima) te ostalih nacionalnih i međunarodnih programa i projekata kojima je cilj mobilnost u svrhu učenja. Jednogodišnji natječaji kontinuirano su otvoreni od 2016. godine i otvoreni su do utroška sredstava – oba natječaja ukupno raspolažu sa svotom od 20.000 kn. Kroz ovaj natječaj mogu se sufinancirati isključivo putni troškovi u maksimalnom iznosu do 500 kuna.

Osim kroz navedeni natječaj, važnost stjecanja znanja i vještina mladih promiče se kroz redovita informiranja o programima mobilnosti, prezentacije EVS studenata u školama, Interkulturalne večeri, organizirana druženja kao i sve veći broj programa mobilnosti koje udruge pružaju svojim zaposlenicima i volonterima. Također, srednje škole i Veleučilište sudjeluju u Erasmus+ programu. Gradska uprava i druge ustanove nisu do sada otvorene za ovakav tip mobilnosti.

PREPORUKE:

- Dodatno informirati mlade i promovirati sve oblike mobilnosti koji su dostupni mladima i kroz formalno obrazovanje, kao i kroz rad udruga – posebice kroz EVS volontere te promoviranje iskustva korisnika Erasmus+ programa iz Karlovca
- Proširiti sufinanciranje putnih troškova za dugotrajnu mobilnost za obrazovne institucije (studentske razmjene i sl.)
- Otvoriti lokalnu samoupravu i po mogućnosti druge institucije za volontiranje putem programa mobilnosti

4.3. Zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje

1. DOPRINIJETI JAČANJU KOMPETENCIJA MLADIH ZA TRŽIŠTE RADA

MJERA 1. Podržavanje osnivanja Centra za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK)

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

CISOK je otvoren u kolovozu 2017. godine na Mažuranićevoj obali 2 te se u tom prostoru svakodnevno održavaju konzultacije, informiranja i savjetovanja, kao i različite radionice i predavanja na temu zapošljavanja, razvijanja karijere i razvoja kompetencija mladih osoba.

Područni ured Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Karlovcu organizira Sajam poslova te kroz vlastito djelovanje i CISOK informira o mogućnostima zapošljavanja u Hrvatskoj ili inozemstvu. HZZ i CISOK Karlovac organiziraju radionice na temu osvještavanja potreba mladih, vlastitih interesa i mogućnosti u sferi obrazovanja i tržištu rada. Također, obrazovne institucije i udruge koje provode programe mobilnosti informiraju mlade o mogućnostima školovanja i volontiranja u inozemstvu.

MJERA 2. Podržavanje projekata i programa organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj kompetencija mladih za tržište rada

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Iako postoje projekti organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj kompetencija mladih za tržište rada nisu alocirana sredstva i raspisan natječaj za financiranje takvih projekata i programa. U natječaju za udruge mladih i za mlade postoji prioritet razvoja kompetencija mladih za tržište rada, ali mali broj prijavljenih projekata bavi se tom konkretnom tematikom – projekti su većinom edukacije i razvoj vještina.

Projektima koji se bave ovom temom od strane lokalnih udruga, a financirani su od strane Ministarstva ili ESF-a nedostaje vremenski kontinuitet, što mladima djeluje demotivirajuće. Job club za mlade primjer je projekta koji je bio u provedbi do 2016. godine, a potom je ponovno pokrenut u 2018. godini. Job Club za mlade trenutno provodi udruga Carpe Diem na razini Karlovačke Županije, financiran je iz ESFa u iznosu od 989.443,00 kn i od strane Grada Karlovca u iznosu od 10.000,00 kn. Od 2018. godine na području Karlovačke županije provode se 3 projekta kojima je cilj povećanje zapošljivosti mladih – udruge Carpe Diem, Ženska grupa Korak Karlovac i Lag Vallis Colapis provode projekte klubova za zapošljavanje.

PREPORUKE:

- Inicirati sastanak svih aktera u lokalnoj zajednici kako bi se razradile aktivnosti i prijedlozi projekata u području razvoja kompetencija za tržište rada i uspostaviti suradnju sa Vijećem za tržište rada
- Osigurati sredstva i raspisati natječaj za financiranje projekata organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj kompetencija mladih za tržište rada ili osigurati kroz prioritetna područja postojećih natječaja – konkretno alocirati određena sredstva za tu namjenu
- Evaluirati rad Job cluba za mlade – provjeriti koji načini rada sa mladima daju najbolje rezultate, izraditi kratki priručnik s prijedlozima za daljnje projekte

2. OLAKŠATI MLADIMA PRISTUP TRŽIŠTU RADA

MJERA 1. Osiguranje sredstava za pokriće troškova nastalih pri traženju posla (putni troškovi, takse, certifikati) za socijalno ugrožene mlade osobe

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Ova mjera nije provedena.

MJERA 2. Promicanje priznavanja i vrednovanja kompetencija stečenih kroz volontiranje i neformalno obrazovanje

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Ova mjera nije provedena.

MJERA 3. Osiguravanje partnerstva i sufinanciranje projekata organizacija civilnog društva kroz provedbu "Garancije za mlade" i ostalih inicijativa i programa Europske unije

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Uz djelovanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i CISOK provode se projekti kao što su Job club za mlade, Most prema uspjehu, Poslovna knjižnica. Cilj projekata je pružiti mladima dodatne vještine za traženje posla, razvijanje specifičnih vještina (prezentacijske, poslovne, informatičke) putem kojih se mladi mogu bolje pozicionirati na tržištu rada. Udruge se rijetko odlučuju na projekte iz područja zapošljavanja mladih te se projekti ne provode kontinuirano kroz cijeli vremenski period GPM-a. U svim slučajevima gdje su udruge bile nositelji projekata iz sfere Garancije za mlade HZZ i Grad Karlovac bili su partneri i podržavali projekt.

MJERA 4. Informiranje i senzibiliziranje poslodavaca i ostalih relevantnih dionika o diskriminaciji mladih na tržištu rada

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Ova mjera nije provedena.

PREPORUKE:

- Zaključiti je li moguće i pod kojim uvjetima pokrenuti mjeru Osiguranje sredstava za pokriće troškova nastalih pri traženju posla (putni troškovi, takse, certifikati) za socijalno ugrožene mlade osobe
- Započeti kampanju za priznavanje i vrednovanje kompetencija stečenih kroz volontiranje i neformalno obrazovanje – prema poslodavcima i prema mladima
- U suradnji s udrugama dizajnirati i provesti set edukacija u svrhu jačanja kompetencija mladih i olakšavanja pristupa tržištu rada, koristiti primjere dobre prakse kao što je Job club

- Detektirati zainteresirane provoditelje aktivnosti i projekata za pristup mladih tržištu rada i osvještavanje poslodavaca o potrebama mladih i diskriminaciji na tržištu rada – realizirati prioritetna područja za Karlovac i načine u radu s mladima
- Kroz Info centar za mlade otvoriti blog koji se bavi mladima na tržištu rada i njihovom iskustvu (slično kao Studentska perspektiva)

3. OSIGURATI UVJETE ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA MLADIH

MJERA 1. Podržavanje projekata i programa organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj poduzetničkih vještina i poduzetništva mladih

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Provedeno je nekoliko projekata koji su usmjereni na razvoj poduzetničkih vještina i poduzetništva mladih čiji su nositelji bili udruge ili obrazovne institucije. Primjer projekta za jačanje poduzetničkih vještina je „Most prema uspjehu“ čiji je cilj razvijanje društvenog poduzetništva. Osim redovnog savjetovanja koje je dostupno od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Grada Karlovca (UO za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam) te Gospodarske i Obrtničke komore ne postoje projekti koji služe razvijanju poduzetničkih ideja, pomoći pri realizaciji i edukaciji u formi poduzetničkih inkubatora i akceleratora.

Razmjena primjera dobre prakse bazira se na partnerskoj suradnji lokalnih udruga s udrugama iz drugih gradova i država, programima mobilnosti i zajedničkim projektima što je potrebno dodatno poticati.

Podrška projekata bazira se na partnerstvu i suradnji s institucijama i poslodavcima, a sustav financijske podrške i praćenja projekata u području poduzetništva nije razvijen, dok se razmjena primjera dobre prakse odvija na neformalnoj razini među partnerima. Ne postoji praćenje uloge udruga mladih i za mlade kod provedbe politika zapošljavanja.

MJERA 2. Osnivanje i osiguravanje rada poduzetničkog inkubatora (uz prethodno ispitivanje potreba te određivanje namjene, opsega i vrste djelatnosti)

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Grad Karlovac je 2015. godine raspisao javni poziv za iskaz interesa za uključivanje u poduzetnički inkubator te iskaz interesa za usluge koje bi potencijalni prijavitelji htjeli da se pružaju. Nakon provedbe poziva i radnih sastanaka Gospodarska komora je u 2016. odlučila pokrenuti Razvojni centar koji je u formi poduzetničkog inkubatora manjeg obima otvoren u travnju 2017. godine. Prostor trenutno koristi nekoliko mladih poduzetnika uz određenu institucionalnu podršku u obliku smanjene cijene najma, korištenja drugih prostorija poput dvorana za sastanke, savjetodavne i organizacijske pomoći i sl. S obzirom da se inkubator nalazi u Gospodarskoj komori korištenje prostora ograničeno je radnim vremenom i prostornim kapacitetima. Nisu rađene dodatne analize o potrebama za proširenje opcija Razvojnog centra, izrade drugog poduzetničkog inkubatora, otvaranja co-working prostora i sl.

MJERA 3. Poticanje umrežavanja i suradnje mladih poduzetnika s relevantnim dionicima (iskusni poduzetnici, strukovna udruženja, organizacije civilnog društva...)

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Ne postoji sustavna pomoć mladim poduzetnicima početnicima kod ulaska u svijet poduzetništva. Kroz mjeru je bilo potrebno identificirati sve ključne dionike u sferi poduzetništva, uključiti ih u aktivnosti razmjene iskustva i promovirati njihovo djelovanje u svrhu podržavanja razvoja poduzetničkih inicijativa i aktivnosti mladih. Parcijalne aktivnosti odvijaju se putem projekata za poticanje društvenog poduzetništva no ne postoje umrežavanje i suradnja na široj razini. Kroz Poslovnu knjižnicu koja je osnovana u Knjižnici za mlade 2016. godine, mlade se educira i informira o poduzetništvu, prikazuju se primjeri dobre prakse i organiziraju predavanja poznatih poduzetnika.

MJERA 4. Osiguravanje financijskih sredstava za provedbu natječaja za sufinanciranje projekata mladih poduzetnika početnika

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Pravilnik o dodjeli potpora mladim poduzetnicima donosi se na godišnjoj razini te postoji posebna kategorija poduzetnika početnika čiji iznos pojedinačne potpore može iznositi do 25.000 kn (u odnosu na poduzetnika početnika 20.000 kn). Natječaj se provodi na godišnjoj razini do utroška sredstava.

PREPORUKE:

- Evaluirati rad poduzetničkog inkubatora i procijeniti zadovoljava li trenutne potrebe mladih poduzetnika početnika
- Raditi na projektima razvijanja poduzetničkih vještina i razmjeni iskustava sa sličnim projektima u drugim gradovima
- Ispitati potrebe i razmisliti o co-working prostoru za mlade poduzetnike – uredski prostor s minimalnim uvjetima (radni prostor, internet, uredski materijal) koji mladi poduzetnici mogu koristiti/unajmiti za korištenje ovisno o svojim potrebama
- Razvijati projekte koji se temelje na umrežavanju mladih i poduzetnika – preduvjet je prostor u kojemu je to moguće
- Kroz Info portal za mlade promovirati poduzetništvo mladih
- Nastaviti projekt Poslovne knjižnice i razvijati sadržaje te vrste

4. POTICATI STAMBENO OSAMOSTALJIVANJE MLADIH

MJERA 1. Povećanje broja gradskih stanova koji se iznajmljuju mladima kroz otkup i/ili izgradnju te najam

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Ne postoji zaseban projekt subvencioniranja izgradnje ili najma stanova u kojem sudjeluju mladi do 30 godina, mladi koji su socijalno ugrožena skupina te mlade obitelji već je Pravilnikom o mjerilima za utvrđivanje iznosa slobodno ugovorene najamnine za stanove u vlasništvu Grada Karlovca utvrđen način izračuna najamnine čija visina ovisi o koeficijentu kvalitete stana, kvadraturi stana i prosječnom mjesečnom prihodu po članu domaćinstva. Korisnici zajamčene minimalne naknade Centra za socijalnu skrb Karlovac oslobođeni su plaćanja najamnine. Kod dodjeljivanja stanova postoji zasebna lista reda prvenstva za mlade osobe sa svojim kriterijima koji su definirani Pravilnikom.

MJERA 2. Intenziviranje rješavanja problematike nekorištenih prostora u državnom vlasništvu za potrebe stanovanja i poduzetničkih djelatnosti

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

U 2018. godini intenzivirano je rješavanje problematike nekorištenih prostora u državnom vlasništvu poput stanova, poslovnih prostora, a posebice Vojarne Luščić, ali i kupovina kina Edison. Na sjednici Vlade Republike Hrvatske 6.12.2018. donesena je odluka o darivanju 14 stanova te dijela Vojarne Luščić. Kroz 2017. i 2018. održane su tribine na kojima je problematizirano stanje s kinom Edison, Vojarnom Luščić kao i drugim napuštenim prostorima, većinom u organizaciji KAoperative. Neki prostori u vojarni Luščić već se koriste (npr. hokejaška dvorana), a planira se provesti natječaj za dodjelu ostalih nekorištenih prostora udrugama i inicijativama na nekoliko godina.

MJERA 3. Dodjeljivanje dodatnih bodova na natječaju za dodjelu gradskih stanova za samce koji pristaju na zajedničko stanovanje (poticanje cimerstva)

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Ova mjera nije provedena zbog nedovoljno jasnih kriterija provedbe.

PREPORUKE:

- Evaluirati i dodatno razviti kriterije i odlučiti u kojem smjeru ide stambena politika usmjerena na mlade
- Nastaviti korištenje prostora u državnom ili gradskom vlasništvu za stanovanje ili poduzetničke aktivnosti – uključiti mlade u donošenje odluka
- Odlučiti je li moguća realizacija mjere koja podupire cimerstvo među mladima

4.4. Socijalna politika i zdravlje mladih

1. POVEĆATI RAZINU KVALITETE ŽIVOTA MLADIH OSOBA S INVALIDITETOM

MJERA 1. Omogućavanje nesmetanog pristupa i kretanja mladim osobama s invaliditetom, osobito u području pristupa mjestima zaposlenja, obrazovanja i drugim područjima socijalnog osnaživanja i integracije

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Prostori za mlade djelomično su prilagođeni osobama s invaliditetom, što ponajviše ovisi o tome je li prostor nedavno izgrađen ili adaptiran. Centar za mlade Grabrik prilagođen je osobama s invaliditetom dok Mala scena Hrvatskog doma, MUZA, Knjižnica za mlade nisu. Grad Karlovac i kulturne institucije većinom su prilagođeni osobama sa invaliditetom, što će dodatno biti zabilježeno i aplikacijom Saveza udruga osoba s invaliditetom čiji je cilj ukazati na (ne)pristupačnost javnih prostora.

Sveobuhvatna edukacija na temu pravilnog ophođenja s osobama s invaliditetom (OSI) na razini svih djelatnika pružatelja socijalnih usluga nije provedena već se provodi kroz partnerske projekte s udrugama osoba s invaliditetom. Edukacije su prvenstveno dio obrazovanja i usavršavanja institucionalnih aktera, dok većinom nedostaju u sferi udruga mladih i za mlade. Svakako je potrebno realizirati edukativni modul u svrhu što kvalitetnije informiranosti i osposobljenosti osoba koje rade s mladima o pravilnom ophođenju s osobama s invaliditetom.

MJERA 2. Povećanje razine uključenosti mladih osoba s invaliditetom u život lokalne zajednice

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Ova mjera nije provedena. Nisu razvijeni volonterski programi uključivanja mladih osoba s invaliditetom u inicijative i programe razvoja lokalne zajednice koji provode udruge mladih i za mlade, sukladno njihovim potrebama, mogućnostima i interesima. Također, nisu provedene kampanje podizanja svijesti javnosti lokalne zajednice o pravima, potrebama i mogućnostima mladih osoba s invaliditetom.

PREPORUKE:

- Izraditi i ažurirati popis gradskih ustanova koje imaju i koje nemaju adekvatan pristup osobama s invaliditetom u suradnji s organizacijama koje se bave osobama s invaliditetom. Razvijati mogućnosti za prilagodbu prostora koji ne zadovoljavaju uvjete. Predlagati javnim ustanovama i drugim vlasnicima/upravljačima javnih prostora prilagodbu

- Razviti sustav sveobuhvatne edukacije na temu pravilnog ophođenja s osobama s invaliditetom. Istražiti primjere dobre prakse te razviti intra te interinstitucionalno prenošenje znanja i razviti suradnju s akterima koji provode taj tip edukacije (Savez udruga osoba s invaliditetom i sl. partneri)

- Aktivirati udruge mladih i za mlade i educirati njihove djelatnike za rad s osobama s invaliditetom

- Ovisno o mogućnostima poticati udruge za uključivanje osoba s invaliditetom u njihove aktivnosti (aktivnija suradnja s udrugama za osobe sa invaliditetom) – razvijanje inkluzivnih programa i aktivnosti

- Razviti suradnju Info portala za mlade i mladih osoba s invaliditetom – razvijati i predlagati projektne aktivnosti u tom smjeru

2. POVEĆATI RAZINU SOCIJALNE UKLJUČENOSTI MARGINALIZIRANIH SKUPINA MLADIH U KARLOVCU

MJERA 1. Razvijanje svijesti mladih i lokalne zajednice općenito o potrebama različitih marginaliziranih skupina mladih

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Aktivnosti podizanja svijesti mladih i javnosti (okrugli stolovi, javne tribine, prezentacije, parlaonice, performansi, i dr.) o potrebi uključivanja i osiguravanja jednakih mogućnosti za marginalizirane skupine mladih provode se ovisno o projektnim aktivnostima pojedinih udruga. Provođenje projekata ne odvija se na kontinuiranoj razini već je ovisno o projektima financiranih putem natječaja što ne ostvaruje kontinuiran rad na pojedinoj temi, posebice kod udruga koje nemaju ostvarenu institucionalnu podršku ili višegodišnje projekte. Primjerice, provode se projekti kojima je cilj poboljšanje životnih uvjeta korisnika smještaja alternativne skrbi, beskućnika, mladih s problemima u ponašanju, osobama s invaliditetom, mladih u socijalno nepovoljnom položaju kroz uključivanje u kreativne radionice, razvoj korisnih vještina za samostalno vođenje života, razvoj poslovnih vještina i samokompetencija.

MJERA 2. Osnaživanje mladih za planiranje i provođenje aktivnosti usmjerenih unaprjeđenju kvalitete života marginaliziranih skupina mladih u Karlovcu

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Kroz djelovanje više projekata uspostavljen je neformalni sustav intergeneracijskog mentoriranja mladih pripadnika marginaliziranih skupina unutar kojega se mladima pružaju podrška i savjetovanje te se izmjenjuju iskustva. Osobe koje rade s mladima iz karlovačkih udruga često rade na više projekata i organizacija čije aktivnosti uključuju marginalizirane skupine mladih te dobivena iskustva prenose drugim kolegama. Povećana je partnerska suradnja sa srednjim školama, Veleučilištem, Centrom za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor, Domom za odgoj djece i mladeži kao i organizacijama i ustanovama iz Karlovačke županije i ostalih dijelova Hrvatske. Educiraju se osobe koje rade s mladima kako raditi s generalnom populacijom mladih, ali i sa marginaliziranim skupinama mladih, npr. mladima u alternativnom sustavu skrbi, mladima s poteškoćama u ponašanju, i sl. Kroz rad udruga osoba s invaliditetom radi se na kontinuiranoj edukaciji osoba koje rade s mladima kako postupati s osobama s invaliditetom, ali i samoj edukaciji mladih. Većina projekata kojima je učinjen značajan iskorak u izvršenju mjere započela je u 2017. i 2018. godini, a 20ak mladih osoba koje rade na projektima osposobljeno je za izradu i provođenje projekata za marginalizirane skupine mladih, rad s mladima i provođenje volonterskih aktivnosti.

PREPORUKE:

- Detektirati zastupljenost pojedinih marginalnih skupina mladih u javnosti i u suradnji sa socijalnim partnerima razvijati programe uključivanja u zajednicu – posebice razvijati programe namijenjene marginaliziranim skupinama mladih unutar postojećih prostora za mlade

- Poticati udruge mladih i za mlade za razvijanje kontakata i suradnje sa Centrom za socijalnu skrb i sličnim ustanovama te udrugama koje rade s marginaliziranim skupinama mladih (programi koji se

odvijaju nekoliko puta mjesečno i sl.) – poticanje i razvijanje inicijativa mladih koje odgovaraju na socijalnu isključenost

- Detektirati projekte koji su dobri primjeri inkluzije marginaliziranih mladih u zajednicu (rad u osnovnim školama, projekti udruga kao i regularan rad institucija)
- Nastaviti poticati projekte koji su socijalno osviješteni prema materijalno depriviranim mladim osobama (volontiranje u svrhu pomoći u učenju, treniranju, učenju sviranja instrumenta i sl.)
- Uključivati mlade iz marginaliziranih skupina u provedbu karlovačkih festivala mladih i drugih festivala: važno je osvijestiti i same organizatore tih događanja za uključivanje ostalih skupina mladih
- Razviti neformalnu platformu razmjene iskustva rada i suradnje na tom području

3. POVEĆATI DOSTUPNOST I KVALITETU SOCIJALNIH USLUGA NAMIJENJENIH MLADIMA POVEĆANJEM POVEZANOSTI I UMREŽENOSTI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA U KARLOVCU U DIJELU PLANIRANJA, PRUŽANJA USLUGA I VREDNOVANJA NJIHOVIH UČINAKA

MJERA 1. Umrežavanje pružatelja socijalnih usluga i usluga zdravstvene zaštite u svrhu povećanja dostupnosti i kvalitete usluga namijenjenih mladima

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Ne radi se na (ne)formalnom umrežavanju i djelovanju pružatelja sadržaja socijalnih usluga - razmotriti uključivanje aktera i zatražiti iskaz interesa i evaluaciju te mogućnosti uspostave suradnje tog tipa. Dobar početak djelomičnog umrežavanja je projekt u kojem je sudjelovala udruga Carpe Diem s centrom za socijalnu skrb „Zajedno možemo više - pojedinac u fokusu“ što je dovelo i do rada Savjetovaništa za mlade udruge Carpe Diem no taj je projekt završio. Kroz projekte udruge Carpe Diem u 2017. godini došlo je do povezivanja sa Centrom za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor i Domom za odgoj djece i mladeži Karlovac što se bazira na trogodišnjem projektu. Daljnje aktivnosti u 2018. godini su nastavljene no kao što je pokazalo iskustvo s projektom Savjetovaništa, često se aktivnosti gase nakon završetka projekta, što naglo prekida uloženi trud, uspostavljene veze i povjerenje korisnika – potreba ostaje, ali se na nju ne odgovara.

Aktivnosti čiji je cilj bio oformiti tijelo sastavljeno od predstavnika svih pružatelja socijalnih usluga za mlade sa zadatkom planiranja i praćenja procesa pružanja socijalnih usluga za mlade i razine njihove kvalitete u Karlovcu nisu realizirane već se baziraju isključivo na neobvezujućoj projektnoj suradnji.

MJERA 2. Osiguravanje sveobuhvatnih usluga informiranja, savjetovanja, edukacije i podrške mladima u Karlovcu u području socijalne politike i zdravstvene zaštite

STANJE PROVEDBE: NIJE PROVEDENO

Osim institucionalnih komunikacijskih sredstava (letci, internet stranica, posjeti uživo pojedinih predstavnika institucija) ne postoji neko sveobuhvatno mjesto za prikupljanje informacija o svim službama i dobivanje mogućih savjeta za mlade iz područja socijalne i zdravstvene zaštite. Provođenjem projekta „Zajedno možemo više - pojedinac u fokusu“ udruge Carpe Diem i partnera započet je rad na osnivanju sustava podrške mladima kroz Savjetovanište za mlade, ali prestankom provođenja projekta u 2016. godini, smanjena je i interakcija licem o lice sa youth friendly pristupom, mobilnim timovima i novim tehnologijama. Kroz mjeru je planirano osnivanje polifunkcionalnog

savjetovališnog centra za mlade što nije do kraja realizirano, a aktivnosti koje su provođene kroz Savjetovalište za mlade nisu nastavljene zbog nedostatka sredstava. Osnivanjem Integrativnog centra mentalnog zdravlja nastavlja se daljnje zagovaranje za osnivanje polifunkcionalnog Savjetovališta za mlade.

PREPORUKE:

- Potaknuti i provesti umrežavanje pružatelja socijalnih usluga i usluga zdravstvene zaštite namijenjenih mladima u Karlovcu – pozvati sve aktere na sastanak u prvom kvartalu, predstaviti mjeru 1 te provesti procjenu spremnosti aktera na suradnju i oformljivanje tijela sastavljenog od predstavnika svih pružatelja socijalnih usluga za mlade
- Organiziranje događanja/diskusija jednom kvartalno u organizaciji Grada Karlovca na kojima se raspravlja o navedenim temama, u sklopu preventivnog programa Grada Karlovca ili nekog drugog programa ili inicijative
- Organizirati kolumnu u sklopu bloga Info centra za mlade na kojima se piše o savjetima iz područja socijalnih usluga i približavanje institucija – 2 volontera
- Raditi na stvaranju preduvjeta za osnivanje polifunkcionalnog savjetovališnog centra za mlade kroz sastanak u prvom kvartalu u svrhu detektiranja zainteresiranih aktera i daljnjeg razvoja mjere 1

4. USVOJITI ZDRAVE NAVIKE I STILOVE ŽIVOTA KOD MLADIH U KARLOVCU, S POSEBNIM NAGLASKOM NA PREVENTIVNIM MJERAMA

MJERA 1. Educiranje mladih o reproduktivnom zdravlju i osnaživanje rada savjetodavnih službi sa ciljem zaštite reproduktivnog zdravlja

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Aktivnosti se provode kroz redoviti rad srednjih škola na temama zdravstvenog odgoja, Preventivni program Grada Karlovca, Zavoda za javno zdravstvo, Crveni križ kao i projekte udruga. Kroz rad Medicinske škole i njenih učenika mlade se educira o reproduktivnom zdravlju. Savjetovalište za mlade u sklopu "Centra za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje" Opće bolnice Karlovac dostupno je za informiranje o navedenoj temi kao i Savjetovalište za HIV. Generalno je stajalište da mladi nisu dovoljno informirani o temama reproduktivnog zdravlja te da rijetko koriste usluge dostupnih službi.

MJERA 2. Suzbijanje ovisnosti o alkoholu, cigaretama i drogama, s naglaskom na primarnu i sekundarnu prevenciju kroz edukativne programe i kampanje kao i pružanje savjetovanja i pomoći, osobito kod tercijarne prevencije

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Grad Karlovac kroz Preventivni program radi na osposobljavanju djelatnika u osnovnim i srednjim školama u svrhu prevencije ovisnosti kod mladih osoba. Jedan od prioriteta u natječaju za financiranje udruga mladih i za mlade jest prevencija ovisnosti i nasilničkog ponašanja, a većina programa koji su prijavljeni na izravan ili neizravan način odvlače mlade od destruktivnog ponašanja. Pojedine udruge kontinuirano se bave preventivnim projektima te kroz svoje projekte partnerski uključuju obrazovne institucije i socijalne ustanove. Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje

ovisnosti dostupna je za informiranje i savjetovanje. Osnivanjem Integrativnog centra mentalnog zdravlja dodatno se radi na razvijanju sustava podrške mladim osobama, posebice iz sfere psihološke i psihijatrijske pomoći.

MJERA 3. Suzbijanje svih oblika nasilja na i među mladima, s naglaskom na primarnu i sekundarnu prevenciju kroz edukativne programe i kampanje, kao i pružanje savjetovanja i pomoći, posebice kod tercijarne prevencije

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Grad Karlovac kroz Preventivni program radi na osposobljavanju djelatnika u osnovnim i djelomično u srednjim školama u svrhu prevencije nasilja kod mladih osoba. Jedan od prioriteta u natječaju za financiranje udruga mladih i za mlade jest prevencija ovisnosti i nasilničkog ponašanja, a većina programa koji su prijavljeni na izravan ili neizravan način odvlače mlade od destruktivnog ponašanja. Pojedine udruge se kontinuirano bave preventivnim projektima te kroz svoje projekte partnerski uključuju obrazovne institucije i socijalne ustanove. Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti dostupna je za informiranje i savjetovanje. Osnivanjem Integrativnog centra mentalnog zdravlja dodatno se radi na razvijanju sustava podrške mladim osobama, posebice iz sfere psihološke i psihijatrijske pomoći.

PREPORUKE:

- Nastaviti s programom prevencije Grada Karlovca te nastaviti edukacije u srednjim školama kroz provedbu Županijskog programa za mlade. Program provoditi u suradnji s Karlovačkom županijom, pružateljima socijalnih usluga, organizacijama mladih i za mlade te srednjim školama
- Aktivirati mlade volontere i stručnjake iz područja reproduktivnog zdravlja i ovisnosti mladih u svrhu informiranja i educiranja mladih, s naglaskom na srednjoškolce
- Poticati i razvijati projekte udruga mladih i za mlade koji se bave suzbijanjem ovisnosti
- Kroz info centar za mlade informirati o temama prevencije i edukacije o reproduktivnom zdravlju, ovisnosti i nasilnom ponašanju
- Dodatno promovirati rekreativni sport kao zdrav životni stil kroz rad Karlovačke športske zajednice i sportskih klubova i udruga
- Poticati projekte koji se bave prevencijom nasilničkog i drugih negativnih oblika ponašanja
- Izraditi popis udruga i projekata od 2015. do 2018. godine koji se bavi preventivnim ponašanjima, kao i rad institucija i ustanova

4.5. Kultura mladih, slobodno vrijeme i sport

1. RAZVITI POTICAJNO OKRUŽENJE ZA RAZVOJ I DJELOVANJE OCD-A TE MEĐUSEKTORSKU SURADNJU U PODRUČJU NEZAVISNE KULTURE I KULTURE MLADIH

MJERA 1. Omogućavanje kontinuiranog korištenja gradskih prostora za kulturne sadržaje mladih (javni prostori, knjižnice, dvorane, škole, muzeji, itd.)

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Grad Karlovac nije donio sveobuhvatne kriterije za korištenje prostora i provedbu programa već se međusobne obveze definiraju ugovorima s korisnicima ovisno o prostoru. Ne postoji jedan Pravilnik na razini grada koji bi obuhvaćao sve uvjete, ali postoji Javni natječaj za dodjelu nekretnina na korištenje udrugama radi provođenja programa i projekata od interesa za Grad Karlovac. Osim mogućnosti korištenja ustanova u kulturi i javnih površina, Mala scena Hrvatskog doma u 2016. godini dana je na upravljanje Savezu udruga KAoperativa, realiziran je prostor za Volonterski centar i Info centar za mlade te su produljeni ugovori o korištenju prostora u MUZA.

MJERA 2. Uspostavljanje učinkovitog i održivog sustava komunikacije na relaciji ustanove - Grad Karlovac - organizacije civilnog društva

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Sustav komunikacije na relaciji ustanove – Grad Karlovac i organizacije civilnog društva izgrađivan je kroz period 2015.-2018. godina te je u 2018. godini kroz radno mjesto Višeg stručnog suradnika za rad s mladima i provođenje manifestacija u obliku jedne osobe realizirana ideja predloženog info priručnika za organizatore kulturnih sadržaja mladih (na primjer, „Tko je tko - vodič za nadilaženje administrativnih izazova u kulturi“).

Aktivnosti komunikacije i konzultacija sa zainteresiranom javnošću u procesima donošenja važnijih odluka u području nezavisne kulture i slobodnog vremena mladih provode se većinom kroz projekte Saveza udruga KAoperativa te u organizaciji Grada Karlovca. Modeli sudioničkog upravljanja i odlučivanja, istraživanja potreba lokalne zajednice te javno-civilnog partnerstva razvijaju se kroz provođenje projekata u svrhu otvaranja društveno-kulturnog centra, ali i projekte pojedinih udruga u partnerstvu s kulturnim institucijama.

MJERA 3. Osiguravanje adekvatne programske potpore za organizacije civilnog društva u nezavisnoj kulturi mladih

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

U sklopu Javnog poziva za definiranje javnih potreba u kulturi vodi se računa o raspodjeli sredstava organizacijama civilnog društva u nezavisnoj kulturi mladih. Predstavnici organizacija mladih i za mlade sudjeluju u radu kulturnih vijeća te sudjeluju u evaluaciji pristiglih projektnih prijava. Osim javnih potreba u kulturi, projekte je moguće financirati i kroz natječaj za udruge mladih i za mlade.

MJERA 4. Osnivanje društveno-kulturnog centra (DKC) u javno-civilnom partnerstvu

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Kroz period 2015.-2018. Grad Karlovac i KAoperativa rade na partnerskom odnosu, prijavljuju se projekti za jačanje javno-civilnog partnerstva, provode se istraživanja, održavaju edukacije, izrađuju prijedlozi projektne dokumentacije i namjene prostora, radionice i tribine u svrhu detekcije potreba za osnivanjem društveno-kulturnog centra. KAoperativa je u 2016. godini preuzela upravljanje Malom scenom Hrvatskog doma što je svojevrsan pilot projekt pokretanja dijela društveno-kulturnog centra u Karlovcu te se planiraju daljnja proširenja korištenja prostora u druge dijelove Hrvatskog doma.

Krajem 2018. godine započinje provedba ESF projekta Hrvatski dom u centru čiji je cilj jačanje kapaciteta aktera u nezavisnoj i institucionalnoj kulturi, zagovaračke aktivnosti, istraživanje javnog mnijenja i daljnji rad na osnivanju i uređivanju društveno-kulturnog centra. Kroz druge se projekte prostor Male scene Hrvatskog doma kontinuirano uređuje i oprema, dobiva novi vizualni identitet te se povećava broj zaposlenih osoba, volontera i proizvođača programa. Dodatno, financijska podrška za rad prostora u 2018. godine povećana je sa 30.000 kn na 50.000 zbog sve većeg broja programa koji utječu i na visinu troškova hladnog pogona.

PREPORUKE:

- Održavati partnerstvo s udrugama u nezavisnoj kulturi i kroz inkluzivno suodlučivanje realizirati daljnje projekte poput Hrvatskog doma, Kina Edison, revitalizacije Zvijezde – u svim tijelima i skupinama imati predstavnika mladih i nezavisne kulture
- Nastaviti poduzete korake u smjeru osnivanja društveno-kulturnog centra u javno-civilnom partnerstvu (formaliziranje neformalne radne skupine, nastavljanje izrade idejnog rješenja, raspraviti i odrediti model upravljanja te traženje daljnjih izvora financiranja) te ravnopravno uključivati partnere iz civilnog društva u izradu projektne dokumentacije i prijave na otvorene natječaje za financiranje
- Uključiti javnost, struku, umjetnike i predstavnike kulture mladih u odlučivanje o uređivanju prostora čija je svrha kulturna produkcija: daljnje uređivanje Edisona, Hrvatskog doma i sl.

2. DUGOROČNO DJELOVATI NA RAZVOJ PUBLIKE

MJERA 1. Jačanje identiteta prostora za programe u području kulture mladih

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Prostori koji su namijenjeni kulturi mladih vidljivi su i posjeduju vlastiti vizualni identitet: Centar za mlade Grabrik je brendiran i prepoznatljiv, Mala scena Hrvatskog doma je u više etapa uređivana, oslikani su zidovi, izrađen namještaj te ima distinktivnu prepoznatljivost. MUZA, Infoshop i Dvorište zajednice oslikani su od strane street art umjetnika i korisnika prostora te imaju specifičan vizualni identitet.

Na godišnjoj se razini rade procjene potreba i pozivi za predlaganje programa i korištenja prostora za mlade (npr. Mala scena Hrvatskog doma, Centar za mlade), izrađuju se okvirni kalendari kulturnih aktivnosti i rade prijedlozi projekata za tekuću godinu.

MJERA 2. Razvijanje svijesti mladih o pripadnosti lokalnoj kulturnoj zajednici

STANJE PROVEDBE: VEĆINOM PROVEDENO

Razvijanje svijesti mladih o pripadnosti lokalnoj kulturnoj zajednici bazira se na dva elementa: informiranju i participaciji. Informiranje se vrši putem Info portala za mlade čiji se kalendar kontinuirano popunjava, info portal KAMO? te kroz javne i privatne lokalne medije, gdje valja izdvojiti emisiju Mladi u centru koja često ugošćuje mlade umjetnike. Programi iz područja nezavisne kulture mladih često su participativni i ovise o širem angažmanu volontera i publike što dodatno razvija svijest mladih o participativnom načinu konzumacije lokalne kulture i pripadnosti zajednici. Događanja koja su dostupna široj javnosti na otvorenom najbolji su primjer upoznavanja većeg broja građana s lokalnim umjetnicima i organizatorima.

PREPORUKE:

- Ispitivati potrebe publike u institucionalnoj i nezavisnoj kulturi i prilagođavati programe potrebama, ali i u edukativne svrhe „građenja“ publike
- Nastaviti dobru praksu pokrivanja kulturnih događanja od interesa za mlade od strane Info portala za mlade
- Provesti kampanju pripadnosti lokalnoj kulturnoj sceni kroz nastupe i performanse u vanjskim i unutarnjim prostorima za mlade i rad umjetnika – približiti prostore za mlade generalnoj populaciji mladih, posebice Hrvatski dom

3. OSIGURATI ODRŽIVOST I KVALITETU PROGRAMA U KULTURI NAMIJENJENIH MLADIMA

MJERA 1. Poticanje programske suradnje i umrežavanje kreatora kulturnih sadržaja

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Kroz Natječaje za mlade i javne potrebe u kulturi potiče se partnerstvo među organizacijama te je vrlo važan element svakog programa koji se ocjenjuje. Programsko i zagovaračko umrežavanje najviše je vidljivo kroz rad KAoperative i njenih članica koje zajednički rade na programima i projektima, posebice na Maloj sceni. Kroz organizaciju programa Proslave Dana grada koju je u 2018. godini vodila udruga Izvan Fokusa vidljiv je visok stupanj organizacije i programskog umrežavanja svih aktera u kulturi te sinkronizacije projekata u ljetnom programskom periodu. Slična dinamika iskazana je i u zimskom periodu za vrijeme održavanja Adventa drugu godinu za redom, u organizaciji Izvan fokusa. Također kroz projekte postoji surađivanje udruga i institucija, kao što je primjerice Nova Kultura Hibridni Grad koja uključuje čestu suradnju s Gradskim muzejem Karlovac; suradnja neformalnih glumačkih družina i organizatora Dana Radićeve i sl.

MJERA 2. Osnaživanje ljudskih kapaciteta u području kulture i nezavisne kulture mladih

STANJE PROVEDBE: PROVEDENO

Osigurana su sredstva u proračunu za sufinanciranje mobilnosti (putni troškovi) mladih kroz program Erasmus + (Mobilnost mladih i osoba koje rade s mladima KA1 te ostalih nacionalnih i međunarodnih programa i projekata kojima je cilj mobilnost u svrhu učenja. Kroz ovaj natječaj mogu se sufinancirati

isključivo putni troškovi u maksimalnom iznosu do 500 kuna. Također, kroz Program javnih potreba u kulturi „Inovativne umjetničke i kulturne prakse i međunarodna kulturna suradnja“ moguće se financirati međunarodnu razmjenu programa i stručnjaka u kulturi. Osim navedenih programa organizacije često provode vlastite u svrhu osnaživanja ljudskih kapaciteta, mobilnosti u svrhu učenja i suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Kroz projekt Hrvatski u centru planiran je set edukacija u svrhu osnaživanja ljudskih kapaciteta udruga, ali i institucija u kulturi. Ljudski kapaciteti ostaju problematični zbog ograničenog broja kulturnih radnika zbog čijeg odlaska često dolazi do problema oko kontinuiteta rada i programa.

MJERA 3. Uključivanje predstavnika kulture mladih u praćenje i provedbu mjera Strategije kulturnog razvoja grada Karlovca

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Mladi ili osobe koje rade s mladima sudjeluju kao članovi Kulturnih vijeća te samim time daju svoja mišljenja i prijedloge o prijavljenim kulturnim projektima u skladu sa zadanim smjernicama kulturnih vijeća. Trenutno ne postoji tijelo za provedbu i praćenje mjera Strategije kulturnog razvoja grada Karlovca.

PREPORUKE:

- Nastaviti praksu financiranja programa u kulturi namijenjenih mladima kroz javne potrebe u kulturi
- Približiti institucionalnu kulturu mladima kroz sadržaje namijenjene mladima i suradnju s nezavisnim sektorom
- Kroz praćenje baze podataka o provoditeljima aktivnosti i prostorima za izvođenje aktivnosti izraditi preporuke i planove za daljnje revitalizacije i opremanje prostora (npr. izrada strujnih kutija na prostorima gdje se održavaju vanjski koncerti)
- Kroz sufinanciranje mobilnosti i drugih projekata raditi na osnaživanju i povezivanju aktera iz nezavisne i institucionalne kulture
- Uključivati predstavnike kulture mladih u praćenje i provedbu Strategije kulture, Kulturni klaster i u kulturna vijeća

4. OMOGUĆITI AKTIVNO I KVALITETNO PROVOĐENJE SLOBODNOG VREMENA MLADIH KROZ REKREATIVNI SPORT

MJERA 1. Promoviranje među mladima aktivnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena u Karlovcu

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

U suradnji s Karlovačkom športskom zajednicom i organizacijama civilnog društva organiziraju se događanja za promociju aktivnosti slobodnog vremena i sporta među mladima putem obilježavanja Europskog tjedna sporta, obilježavanja dana pojedinih sportova te organizaciju rekreativnih turnira. Svakako je potrebno intenzivirati promociju sporta među širom populacijom mladih, jer se većina promocije i podrške sportu bazira na djeci ili mladima koji se profesionalno bave sportom unutar

klubova članova Karlovačke športske zajednice. Primjer kvalitetne suradnje udruga mladih, obrazovnih institucija su plesni klubovi koji održavaju probe u više prostora u Karlovcu te često organiziraju javne nastupe u kojima mogu sudjelovati i građani (Sajam udruga, Ljeto na Foginovom, plesna sekcija Veleučilišta i sl.).

MJERA 2. Osiguravanje adekvatne opreme i infrastrukture za provođenje rekreativnih aktivnosti mladih i ostalih aktivnosti za provođenje slobodnog vremena mladih

STANJE PROVEDBE: DJELOMIČNO PROVEDENO

Karlovačka športska zajednica sredstvima Proračuna Grada Karlovca financira termine u sportskim dvoranama koje koriste klubovi kroz koje se mladi bave sportom. Osim toga financira rad svojih članica klubova i time omogućava postojanje velikog broja sportskih klubova koji osim natjecateljskog sporta imaju organizirane i treninge rekreativnih skupina pod stručnim vodstvom, sudjeluje u nabavci opreme i odlučivanju oko izgradnje, obnove i uređivanja infrastrukture za bavljenje sportom. Preostaje pitanje uređenosti kvartovskih nogometnih i košarkaških igrališta kao i izgradnja ili adaptacija novih igrališta koja su primjerena i za druge sportove. Uređenje pojedinih sportskih terena financira se iz različitih izvora (KAKvart, Donacijski natječaj Karlovačke pivovare, vlastita sredstva i sl.). Potrebno je izraditi širu detekciju prostornih i infrastrukturnih potreba za provođenje rekreativnih aktivnosti, kao i izgradnju prostora za ekstremne sportove, npr. skate park.

PREPORUKE:

- Opremati i subvencionirati postojeće prostore u skladu s potrebama mladih za profesionalnim i rekreativnim sportom
- Promovirati rekreativno bavljenje sportom mladih, posebice kroz obilježavanje dana sporta, dane otvorenih vrata sporta, rekreativne turnire ili pokazne besplatne radionice, kratke tečajeve (npr. tečaj trčanja) posebice za vrijeme ljetnih praznika (npr. Ljeto na Foginovom) – Karlovačka sportska zajednica, sportski klubovi i udruge
- Promovirati i podupirati inicijative mladih za realiziranje malih sportskih terena u prostorima za mlade, pogotovo nezastupljene sportove ili ekstremne i rekreativne sportove (kroz natječaje za inicijative mladih, KAKvart i sl.) – uključiti mjesne odbore te neformalne skupine mladih sportaša i entuzijasta, kao i rekreativne sportske udruge.
- Realizirati i podupirati inicijative mladih za kvalitetno provođenje slobodnog vremena i hobističke aktivnosti
- Izraditi procjenu potrebnih ulaganja u postojeće objekte, ako i izgradnju novih projekata u predstojećem periodu

5. Zaključak

Gradski program za mlade grada Karlovca 2015.-2018. svoje je ciljeve bazirao na evaluaciji i iskustvu koji su proizašli iz prvog Gradskog programa za mlade te provedenom istraživanju potreba mladih. Provedba drugog GPMa vođena je idejom zadržavanja kvalitete i razvijanja područja koja su postavljena prvim GPMom, a posebice se odnose na rad civilnog društva i kulturu mladih te značajnim poduhvatima u sferi osamostaljivanja mladih i uspostavi mehanizama podrške. Evaluacija provedbe upravo ukazuje na nastavak kvalitete i poboljšanje područja koja se bave aktivizmom mladih i kulturom mladih što je vidljivo i u analizi provedenih zadataka i mjera. S druge strane, područja koja su ocijenjena najboljijima i najpotrebnijima (zapošljavanje, stanovanje, mehanizmi potpore) u najmanjem su obimu provedena, što je rezultat šire društvene i ekonomske situacije, obima postavljenih mjera i aktivnosti, ali i sektora koji je tek u razvitku, ukoliko ga usporedimo sa npr. nezavisnom kulturom. Većina mjera koje nisu provedene ili su djelomično provedene baziraju se na uspostavi šire suradnje na relaciji Grad Karlovac, institucije i ustanove te udruge – što podrazumijeva širu koordinaciju i preuzimanje odgovornosti, pronalaženje sustava financiranja i motivacije sviju aktera. Razvoj i put nezavisnokulturnog sektora kroz partnerstvo Grada Karlovca, KAoperative i kulturnih institucija primjer je dobre prakse kako uspostaviti sustav podrške i partnerstva što tek predstoji u nekim drugim područjima.

Prvo poglavlje, obrazovanje i informiranje mladih baziralo se na jačanju podrške programa neformalnog obrazovanja u školama i na Veleučilištu što vidljivo po realnom povećanju broja projekata u suradnji sa obrazovnim institucijama kao i njihovoj promociji, ali istovremeno i problemu ulaska aktivnosti neformalnog obrazovanja u školske prostore, kao i nedostatka sredstava za zaseban natječaj za financiranje programa neformalnog obrazovanja. Poticanje izvannastavnih aktivnosti u srednjim školama povezano je sa dopusnicama od strane Agencije za obrazovanje što otežava provođenje aktivnosti. Stipendiranje učenika i studenata odvija se na zadovoljavajućoj razini, osnovana je i Zaklada Nikola Tesla za stipendiranje darovitih učenika i studenata, no potreban je dodatan angažman u informiranju učenika deficitarnih zanimanja za prijavu na natječaj za stipendiranje. Informiranje mladih poboljšano je kroz izradu specijaliziranog portala za mlade, mobilne info točke i skorašnje otvaranje novog prostora Info centra za mlade, ali potreban je dodatan angažman u informiranju mladih licem o lice, širenju mreže volontera, daljnje suradnje sa provoditeljima aktivnosti za mlade, izradi oglasnih ploča za mlade kao i općenito povećanju informiranosti mladih bivajući u korak sa brzim promjenama u tehnologiji.

Drugo poglavlje, aktivno sudjelovanje mladih, izgradnja civilnog društva i mobilnost karakterizira visoka stopa provedbe, što je rezultat „naslijeđene“ situacije gdje je sektor mladih kvalitetno postavljen uz dobru institucionalnu podršku kroz prostore za mlade (CZM Grabrik, Mala scena Hrvatskog doma, MUZA i dr.), širok broj produktivnih udruga mladih koje raspolažu velikim brojem volontera i projekata u koje ih uključuju. Postoji velik broj projekata i programa koji se bave angažiranjem mladih, promocijom volonterizma, no preostaje problem privlačenja „neaktivne većine“ mladih. Grad Karlovac kontinuirano provodi natječaj za udruge mladih i za mlade te od 2016. kontinuirano provodi i natječaj za financiranje inicijativa mladih i poticanje mobilnosti mladih, a zapošljavanje Višeg stručnog suradnika za mlade i manifestacije dodatno se stavlja fokus na suradnju sa mladima, kao i informacijsku poveznicu između različitih sektora. Savjet mladih je aktivan, sudjeluje u promotivnim aktivnostima u zajednici, suradnji sa drugim Savjetima, radu i praćenju Gradskog vijeća te praćenju i provedbi Programa za mlade. Volonterski centar je dobio prostor u koji će useliti u 2019. godini, no nije provedeno financiranje rada u skladu s odlukama tadašnjeg Ministarstva socijalne politike i mladih.

Treće poglavlje, zapošljavanje i stambeno osamostaljivanje najmanje je provedeno od svih poglavlja. Generalan uzrok je u manjem interesu organizacija mladih koje se bave zapošljavanjem, nedovoljnoj raspodjeli dužnosti između nositelja i partnera u provedbi, nedostatku umrežavanja sviju aktera, nedostatku kontinuiteta natječaja koji financiraju teme od interesa te utjecaj na interne akte i kriterije. Jačanje kompetencija mladih za tržište rada vrši se kroz rad HZZa i CISOKa te preko Job club projekta koji ponajviše ovisi o sredstvima donatora, čime su održivost i kontinuitet značajno narušeni, iako su HZZ i Grad Karlovac često partneri na projektima. Olakšavanje pristupa tržištu rada provodi se kroz rad HZZa, no zamišljene aktivnosti poput sufinanciranja troškova edukacije i puta za traženje posla, kampanje promicanja vrednovanja kompetencija stečenih volontiranjem i neformalnim obrazovanjem te suzbijanje diskriminacije mladih na tržištu rada nisu realizirane. Razvoj poduzetništva mladih osiguran je kroz potpore za mlade poduzetnike početnike, novootvoreni Razvojni centar Gospodarske komore te pojedinačne projekte koji se baziraju na razvoju poduzetničkih vještina. Preostaje povećanje kapaciteta mladih poduzetnika početnika, povećanje broja projekata koji potiču i razvijaju poduzetničke vještine. Stambeno osamostaljivanje mladih potiče se kroz dodjelu stanova socijalno ugroženim skupinama, ali se ne bazira na potpori široj skupini mladih kroz subvencioniranje najma, poticanje na cimerstvo, izgradnju novih stanova i sl. Također rješavanje problematike nekorištenih prostora u državnom vlasništvu tek je započeto krajem 2018. godine te samim time nije napravljen veći zaokret u korištenju prostora u promatranom razdoblju.

Četvrto poglavlje, socijalna politika i zdravlje mladih bazira se na potpori mladim osobama sa invaliditetom, povećanju razine socijalne uključenosti drugih marginaliziranih skupina te preventivno djelovanje u sferi reproduktivnog zdravlja te suzbijanja ovisnosti i nasilja među mladima. Grad Karlovac pruža institucionalnu potporu pojedinim udrugama osoba s invaliditetom te samim time radi na njihovom osnaživanju, edukaciji osoba koje rade sa mladima te na uključivanju u zajednicu, ali i na kontinuiranom poboljšanju arhitektonskih uvjeta i pristupačnosti. Kod uključivanja u zajednicu vidljiva je nedostatna suradnja druga osoba sa invaliditetom i udruge mladih i za mlade u svrhu kreiranja volonterskih programa i projekata s ciljem povećanja uključenosti u lokalnu zajednicu. Potrebno je na temeljima primjera dobre prakse raditi na uključivanju osoba s invaliditetom i drugih marginaliziranih grupa mladih u zajednicu i programe udruge civilnog društva, s dodatnim naglaskom na edukaciji osoba koje rade s marginaliziranim mladima. Institucionalni kanali za podršku mladima su prisutni, ali nedostaju neformalni pristupi mladima u vidu polifunkcionalnog Savjetovaništa za mlade kao i umrežavanje i povećanje suradnje aktera u pružanju socijalnih usluga namijenjenih mladima. Kod usvajanja zdravih navika i stilova života mladih postoje institucionalni akteri koji provode svoje aktivnosti, projekti pojedinih udruge namijenjeni prevenciji ovisnosti te program prevencije ovisnosti Grada Karlovca koji je namijenjen prvenstveno osnovnim školama, ali se u njega djelomično uključuju i srednje škole, što bi svakako trebalo popratiti na široj razini.

Peto poglavlje, kultura mladih, slobodno vrijeme i sport ima visoku razinu provedbe prije svega zbog vrlo razvijenog sektora nezavisne kulture mladih koji postepeno dobiva sve kvalitetniju podršku od strane Grada Karlovca. Razvijanje međusektorske suradnje u kulturi bazira se na širokoj mreži partnerskih odnosa udruge i institucija, zajedničkim projektima i produkcijama, ustupanju prostora na korištenje i sve kvalitetnijoj komunikaciji. Programska potpora postoji, no sa razvijanjem i rastom sektora potrebno je rast pratiti i financijski. Osnivanje društveno-kulturnog centra razvija se kroz rad KAoperative i Grada Karlovca, posebice kroz projekt Hrvatski dom u centru čiji je cilj razvijanje daljnjih koraka ka revitalizaciji Hrvatskog doma. Na razvoj publike kontinuirano se djeluje kroz institucionalnu i nezavisnu kulturu, no preostaje kontinuirano djelovanje ka razvijanju svijesti mladih o pripadnosti

lokalnoj kulturnoj zajednici. Kontinuitet i održivost programa u kulturi namijenjenoj mladima problematični su zbog smanjenih kapaciteta pojedinih udruga, posebice ljudskih te predstavlja rizik od gašenja cijelih „scena“ zbog odlaska visokokvalificiranih pojedinaca koji rade na realizaciji programa. Predstavnici udruga mladih i za mlade članovi su kulturnih vijeća te će biti uključeni u praćenje i provedbu Kulturne strategije grada Karlovca. Karlovačka športska zajednica kroz svoju klupsku i rekreativnu inačicu okuplja velik broj djece i mladih, radi na promoviranju sporta te na kontinuiranom osiguravanju adekvatne opreme i infrastrukture. Potrebno je dodatno raditi na povećanju broja mladih koji se bave sportom rekreativno, na dostupnosti i održavanju prostora za rekreativni sport, kao i prostoru za ekstremne sportove.

Dijelovi programa koji nisu provedeni mogu se sažeti na nedostatak komunikacije i nedostatak sredstava – nedostatak financijskih sredstava može se argumentirati drugim proračunskim prioritetima no komunikacija je nadgradnja postojećeg stanja koju svi akteri trebaju negovati. Ključne preporuke za daljnji rad stoga se temelje na raspodjeli konkretne odgovornosti za izvršenje i praćenje provedbe mjera i aktivnosti po Upravnim odjelima i djelatnicima (kao i partnerima u provedbi) za svako poglavlje Programa u svrhu što kvalitetnije realizacije jer dio aktivnosti nije proveden jer nije bio dodijeljen konkretnoj osobi te je došlo do efekta raspršenja odgovornosti. Nadalje, potrebno je u suradnji sa Savjetom mladih odlučiti koje se mjere nastavljaju u novom Gradskom programu za mlade, a koje se više neće provoditi zbog zastare / nemogućnosti provedbe i sl. Potrebno je koncentrirati se na izvršenje i pokretanje mjera i aktivnosti iz poglavlja 3 i 4 pošto su najmanje provedeni – realizirati i pokrenuti umrežavanja i sastajanja aktera u svrhu izrade kvalitetnih prijedloga projekata i programa za mlade kao i razmjene iskustava.

Zaključno, Gradski program za mlade u zadovoljavajućoj je mjeri proveden. Velik dio aktivnosti koji je transferiran iz prvog Programa je nastavljen ili je nadograđen, a implementirane su i nove mjere koje su predstavljene u drugom Programu. Udruge mladih su u periodu od 2015. do 2018. godine značajno porasle u broju provedenih projekata i zaposlenika što daje značajnu stabilnost cijelom sektoru, a sve češće se odlučuju baviti projektima iz područja tržišta rada i socijalnih usluga što uključuje i užu suradnju sa javnim sektorom. Grad Karlovac je ovim Programom nastavio kvalitetan rad prema mladim osobama i suradnju sa udrugama što bi trebalo biti nastavljeno i realizirano kroz izradu trećeg Gradskog programa za mlade Grada Karlovca.